

EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA POLSKIEGO
MATURA 2010/2011

LITERATURA

- 1. Porównaj oblicza klasycyzmu w literaturze XX wieku. Omów temat, interpretując wybrane utwory (np. Staffa, Herberta, Miłosza, Szymborskiej).**
- 2. Biblia w biografii bohaterów i twórców literatury. Omów problem, analizując wpływ Pisma Świętego na losy wybranych postaci. Wykorzystaj konteksty kulturowe.**
- 3. Dialog ze średniowieczem w literaturze późniejszych epok. Interpretując wybrane przykłady utworów, zwróć uwagę na sposoby i funkcje wykorzystania przez pisarzy następných epok motywów i tematów popularnych w średniowieczu.**
- 4. Neoromantyzm w twórczości Wyspiańskiego. Dokonaj analizy i interpretacji symboli romantycznych, pojawiających się w wybranych dziełach literackich i plastycznych Stanisława Wyspiańskiego.**
- 5. Pamiętnikarz jako autor, narrator i bohater swego dzieła. Interpretując wybrane przykłady literackie, przedstaw różne sposoby realizacji tych ról.**
- 6. Pożegnania zmarłych. Na wybranych przykładach z różnych epok scharakteryzuj nurt literatury funeralnej.**
- 7. Stereotypy kobiecości w literaturze dwóch różnych, odległych czasowo epok. Omów problem, analizując wybrane przykłady (np. twórczość J. A. Morsztyna, Pawlikowskiej - Jasnorzewskiej).**
- 8. Poeta, malarz, aktor, muzyk - bohaterem literackim. Przedstaw różnorodne wizerunki artystów, zwracając uwagę na sposoby kreacji bohaterów. Odwołaj się do kontekstów kulturowych.**
- 9. Historia w dziele literackim. Różnorodne funkcje kostiumu historycznego w wybranych dziełach literackich. Omów temat, interpretując utwory z różnych epok.**
- 10. Motywy szekspirowskie w polskiej literaturze romantycznej. Przedstaw na wybranych przykładach ich funkcjonowanie i różnorodność nawiązań.**
- 11. Ewolucja ballady jako gatunku literackiego w XIX i XX wieku. Omów problem, analizując odpowiednie przykłady literackie.**
- 12. Ojczyzna w oczach jej pisarzy – próba oceny i porównania sposobu mówienia o państwie i społeczeństwie 2-3 przedstawicieli literatury rosyjskiej (ew. francuskiej, włoskiej lub angielskiej).**
- 13. Kat i ofiara w literaturze współczesnej. Omów problem na dowolnie wybranych przykładach. Zwróć uwagę na sposoby kreacji i funkcje postaci w dziele literackim.**

14. Motyw zemsty i mściciela ukazany w literaturze różnych epok. Zwróć uwagę na przyczyny zemsty, kreacje mściciela. Odwołaj się do stosownych kontekstów historyczno-literackich.
15. Polemika z mitami romantycznymi. Przedstaw temat, interpretując wybrane utwory literackie [lub teksty kultury] II połowy XIX i XX wieku. Uwzględnij kontekst historyczny i kulturowy.
16. Świat polskich symboli w wybranych dziełach pisarzy XIX i XX wieku. Analizując wybrane przykłady utworów, zinterpretuj ukryte w symbolach znaczenia i określ ich funkcje.
17. Eksperymenty w poezji polskiej XX wieku. Na wybranych przykładach omów różne sposoby polemiki poetów z tradycją, a także zbadaj zakres twórczych poszukiwań.
18. Przedmioty jako obiekty i fascynacje poetów współczesnych. Interpretując wybrane wiersze, zwróć uwagę na sposób obrazowania poetyckiego oraz dobór środków wyrazu.
19. Literatura faktu – tylko informacja czy już sztuka? Przedstaw problem na podstawie wybranych utworów, analizując charakterystyczne dla literatury faktu sposoby obrazowania.
20. Groteska jako metoda odkrywania prawdy. Zbadaj funkcje groteski, analizując 2-3 celowo wybrane utwory literackie [lub teksty kultury] XX wieku. Uwzględnij kontekst kulturowy i historyczny.
21. Poeta i poezja w świetle swoich czasów. Odwołując się do twórczości przedstawicieli wybranych epok, przedstaw zmieniające się wizerunki poetów i poglądy na rolę poezji.
22. Dramat i różne jego odmiany w dawnej literaturze polskiej (od średniowiecza do końca XVIII wieku). Na podstawie analizy co najmniej trzech przykładów dokonaj charakterystyki elementów kompozycji utworów, uwzględniając zachodzące w dramacie na przestrzeni wieków zmiany.
23. Konflikty tragiczne w literaturze różnych epok. Przedstaw problem, interpretując wybrane przykłady literackie. Zwróć uwagę na przyczyny powstawania konfliktów i wybory bohaterów.
24. Na podstawie analizy wybranych utworów porównaj sposoby utrwalania wewnętrznych przeżyć i doświadczeń w liryce ostatnich lat życia Mickiewicza i Słowackiego.
25. Tradycyjne motywy i konwencje w literaturze science fiction. Zinterpretuj problem w kontekście celowo wybranych przykładów.
26. Odwołując się do wybranych utworów, przedstaw proces przemian gatunku, który dziś określamy mianem „fantasy”.

27. Epistolografia epoki romantyzmu jako źródło wiedzy o autorze i epoce. Omów temat, analizując wybrane teksty (np. listy Słowackiego, Krasińskiego)
28. Góry jako źródło inspiracji artystycznej. Omów zagadnienie, interpretując wybrane przykłady dzieł literackich z różnych epok.
29. Poezja religijna – wczoraj i dziś. Interpretując wybrane utwory, omów ewolucję gatunków literackich i sposoby wyrażania uczuć.
30. Motyw twierdzy, celi więziennej, wieży w literaturze. Omów problem na dowolnie wybranych przykładach. Zinterpretuj symbolikę oraz określ funkcję motywu w wybranych utworach.
31. Twój region w polskiej geografii życia literackiego i kulturalnego. Prezentując temat, omów twórczość i osiągnięcia 2-3 celowo wybranych pisarzy.
32. Inspiracje filozoficzne w twórczości Leopolda Staffa. Scharakteryzuj zakres oddziaływania wybranych poglądów filozoficznych analizując dzieła poety.
33. Deheroizacja i demitologizacja jako sposób mówienia o rzeczywistości czasów wojen i powstań. Przedstaw problem na wybranych przykładach (np. „Zdążyć przed Panem Bogiem” H. Krall, „Grób Agamemnona” J. Słowackiego).
34. Studium psychologiczne tyрана, kata lub zbrodniarza. Przedstaw wybrane kreacje, sposób ich prezentacji oraz funkcje w utworze odwołując się do wybranych dzieł literackich (np. „Dziadów” cz. III Mickiewicza, „Kordiana” Słowackiego czy „Rozmów z katem” K. Moczarskiego).
35. Autodestrukcja bohatera literackiego i jej źródła. Omów problem na przykładzie wybranych dzieł literackich różnych epok.
36. Tradycja antyczna jako sposób komentowania rzeczywistości totalitarnej w poezji Zbigniewa Herberta. Zanalizuj celowo dobrane przykłady, wskazując symbole, filozofie i postawy budujące klasycyzm twórczości poety.
37. Obłąd i szaleństwo jako element osobowości postaci literackich. Zanalizuj przyczyny, objawy i funkcje zachowań anormalnych w życiu bohaterów, odwołując się do wybranych przykładów różnych epok.
38. Tatry i Podhale w literaturze XIX i XX wieku. Przedstaw funkcje i sposoby obrazowania w odniesieniu do wybranych tekstów (np. K. Przerwy-Tetmajera, J. Kasprowicza, A. Asnyka).
39. Turpizm jako kategoria estetyczna. Przedstaw sposoby i funkcje epatowania brzydotą odwołując się do twórczości wybranych artystów XX i XXI wieku.
40. Miasto jako przestrzeń destrukcji. Omów problem odwołując się do wybranych utworów ukazujących tę przestrzeń jako zagrożenie dla kultury lub/i moralności.

41. Herosi i wykolejenci w prozie Marka Hłaski. Wskaż różnorodność, ich sposób przedstawiania i zanalizuj wybrane kreacje literackich bohaterów odwołując się do wybranych utworów pisarza.
42. Różne obrazy przyrody w literaturze. Przedstaw sposoby ich kreowania i funkcje w wybranych utworach romantycznych i młodopolskich.
43. Wskaż rolę pieniądza w życiu wybranych postaci literackich różnych epok. Odwołaj się do kontekstów historycznych, kulturowych lub społecznych.
44. Pycha i pokora w wybranych utworach literackich. Przedstaw funkcjonowanie motywu utworze i sposób kreowania bohaterów odznaczających się tymi cechami
45. Ukaż rolę retrospekcji w wybranych utworach literackich XIX i XX wieku (np. „Cudzoziemce” Kuncewiczowej, „Granicy” Nałkowskiej czy „Rozmowach z katem” Moczarskiego).
46. Sposób funkcjonowania motywu przebaczenia w literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach z różnych epok.
47. Jan Paweł II jako poeta, dramaturg, filozof. Ukaż etyczny i artystyczny wymiar dorobku myślowego Karola Wojtyły.
48. Dojrzewanie jako motyw literacki różnych epok. Ukaż różne aspekty tego zagadnienia na podstawie analizy wybranych przykładów.
49. Różne realizacje motywu sztuki kulinarnej w utworach literackich. Omów zagadnienie ukazując sposoby obrazowania i funkcje tego motywu w różnych epokach.
50. Realistyczna, fantastyczna, magiczna. Omów różne sposoby kształtowania przestrzeni w wybranych utworach literackich.
51. Nurt katastroficzny w literaturze polskiej. Przedstaw zagadnienie odwołując się do kontekstów filozoficznych, historycznych i wybranych celowo tekstów literatury i kultury.
52. Podróże w nieznane, dzikie krainy utrwalone na kartach literatury. Ukaż różnorodność gatunków przybliżających nieznany świat oraz przyczyny popularności utworów podróżniczych i przygodowych w różnych epokach.
53. Porównaj sposoby budowania nastroju grozy w literaturze XIX i XX wieku. Czemu służyło budzenie lęku w czytelniku? Odwołaj się do wybranych utworów i kontekstów.
54. Przedstaw sposoby prezentowania w literaturze miast przeklętych i miast ukochanych. Odwołaj się do wybranych utworów pisarzy różnych epok.

ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

55. **Kultura starożytnej Grecji – inspiracją dla literatury, filmu i/lub sztuki.**
W kontekście wybranych przykładów przedstaw różnorodność nawiązań do kultury starożytnej Grecji i zbadaj funkcje, jakie pełnią przywołane motywy.
56. **Kultura starożytnego Rzymu – inspiracją dla literatury, filmu i/lub sztuki.** Na wybranych przykładach przedstaw różnorodność nawiązań do kultury starożytnego Rzymu i zbadaj funkcje, jakie pełnią przywołane motywy.
57. **Różne oblicza rewolucji w literaturze i innych sztukach (np. „Przedwiośnie” Stefana Żeromskiego, „Szewcy” Witkacego, E. Delacroix „Wolność wiodąca lud na barykady”).**
58. **Uprzedmiotowanie człowieka jako problem w literaturze i sztuce (np. T. Kantor, A. Wróblewski, T. Różewicz).** Omów problem, interpretując celowo wybrane przykłady.
59. **Problem wzajemnego przenikania się tradycji i awangardy w sztuce i literaturze XX-lecia międzywojennego.** Zbadaj zjawisko na wybranych przykładach.
60. **Filozofia i literatura oraz ich wzajemne relacje.** Analizując dowolnie wybrane przykłady tekstów kultury, zwróć uwagę na różnorodność i funkcje wzajemnego przenikania się motywów literackich i filozoficznych.
61. **Brzydota i jej rehabilitacja w literaturze i sztuce współczesnej? Określ przyczyny zainteresowania współczesnych twórców estetyką brzydoty, omów środki wyrazu w prezentowanych dziełach (słownictwo, technika plastyczna itp.).**
62. **Eros i Tanatos w poezji Kazimierza Przerwy – Tetmajera i malarstwie Jacka Malczewskiego.** Omów temat, zwracając uwagę na sposób funkcjonowania motywów i jego funkcje.
63. **Inspiracje dziełami literackimi w malarstwie.** Omów problem, interpretując celowo wybrane przykłady. Zwróć uwagę na sposób nawiązania, cel i funkcje.
64. **Topos księgi w literaturze, malarstwie i filmie.** Zwróć uwagę na symbolikę i funkcjonowanie motywu w wybranych dziełach sztuki.
65. **Na celowo dobranych przykładach omów problem wzajemnych inspiracji literatury i architektury.** Odwołaj się do kontekstów kulturowych i historycznych.
66. **Interpretując wybrane utwory różnych epok, omów problem inspiracji muzycznych w literaturze.** Określ wzajemne wpływy muzyki i literatury oraz rolę, jaką pełni muzyka w życiu bohaterów i twórców .
67. **Na celowo dobranych przykładach omów problem wzajemnych inspiracji literatury i filmu.** Odwołaj się do kontekstów kulturowych.
68. **Świat orientalny jako źródło inspiracji artystów.** Omów temat, analizując przykłady z wybranych epok.

- 69. Homo ludens. Omów problem, analizując funkcjonalność elementów ludycznych w malarstwie i literaturze wybranych epok.**
- 70. Martwa natura w malarstwie i literaturze. Przedstaw funkcjonowanie motywu na wybranych przykładach dzieł z różnych epok.**
- 71. Motyw owoców w literaturze, malarstwie i filmie. Zinterpretuj symbolikę i funkcjonowanie motywu w wybranych dziełach sztuki.**
- 72. Motywy florystyczne w literaturze, malarstwie i filmie. Zinterpretuj symbolikę i funkcjonowanie motywu w wybranych dziełach sztuki.**
- 73. Motywy akwaticzne w literaturze, malarstwie i filmie. Zinterpretuj symbolikę i funkcjonowanie motywu w wybranych dziełach sztuki.**
- 74. Artystyczne interpretacje pejzażu w literaturze i malarstwie. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł. Określ dobór środków wyrazu (słownictwo, frazeologię, paletę barw itp.).**
- 75. Sarmatyzm jako temat w literaturze i malarstwie. Omów problem, interpretując dowolnie wybrane przykłady dzieł.**
- 76. Przedstaw i omów malarskie, literackie i filmowe obrazy Polski. Interpretując celowo dobrane teksty kultury, scharakteryzuj sposoby kreowania obrazów. Odwołaj się do stosownych kontekstów historyczno-literackich.**
- 77. Socrealizm jako narzędzie propagandy. Zbadaj problem, analizując celowo wybrane teksty kultury. Uwzględnij kontekst historyczno-literacki.**
- 78. Kultura masowa a kultura elitarna. Przedstaw tę opozycję, interpretując celowo wybrane przykłady z literatury i sztuki.**
- 79. Hedonizm jako motyw filozoficzny, literacki i/lub malarski. Realizując temat, zinterpretuj przykłady z wybranych epok.**
- 80. Skandale i prowokacje w literaturze, filmie i innych dziedzinach sztuki. Zinterpretuj temat, odwołując się do twórczości wybranych artystów.**
- 81. Porównaj obrazy prowincji, odwołując się do wybranych tekstów kultury. Przeanalizuj sposoby przedstawiania prowincji w różnych epokach.**
- 82. Dosłowne i metaforyczne funkcjonowanie motywu jesieni w wybranych tekstach kultury. Przedstaw temat, analizując wybrane przykłady z różnych epok.**
- 83. Dosłowne i metaforyczne funkcjonowanie motywu wiosny w wybranych tekstach kultury. Przedstaw temat, analizując wybrane przykłady z różnych epok.**

84. Rola mecenatu w rozwoju literatury i sztuki. Scharakteryzuj zagadnienie, interpretując wybrane przykłady (np. utwory Horacego, J. Kochanowskiego, K. Janickiego lub in.).
85. Uczta dla ciała i ducha. Tematyka kulinarna w literaturze i sztuce. Omów motyw, interpretując wybrane przykłady.
86. Literackie, malarskie i filmowe wizerunki „szarych ludzi”. Przedstaw różnorodność i funkcjonalność motywu, interpretując wybrane dzieła z różnych epok.
87. Poezja śpiewana wpisana w kulturę dawną i współczesną. Porównaj formę, znaczenie i funkcje poezji wyrażonej w pieśni w epokach dawnych i dziś. Omów zagadnienie, interpretując wybrane teksty.
88. Świat orientalny jako źródło inspiracji twórców różnych dziedzin sztuki. Omów temat, analizując przykłady z wybranych epok.
89. Taniec w kulturze współczesnej. Omów temat na dowolnie wybranych przykładach, zwracając uwagę na różnorodność form i przypisywane tej różnorodności funkcje tańca w kulturze naszych czasów.
90. Symboliczna wymowa stroju bohaterów literatury, filmu i sztuki. Przedstaw zagadnienie, analizując przykłady z wybranych epok.
91. Antynomia chaosu i harmonii świata. Przedstaw zagadnienie odwołując się do dzieł literackich i malarskich.
92. Przedstaw motyw szaleństwa z miłości w utworach literackich i sztuce różnych epok. Porównaj sposoby obrazowania i funkcję zastosowanych środków wyrazu.
93. Teatralne realizacje dzieł klasyków. Zanalizuj i oceń wybrane spektakle teatralne.
94. Symbolika chrześcijańska w literaturze i malarstwie. Omów jej funkcje i znaczenie na podstawie dzieł z dwóch różnych epok.
95. Komiks jako forma sztuki z pogranicza obrazu i słowa pisanego. Porównaj jego różne odmiany i funkcje na wybranych przykładach.
96. Zaprezentuj, na dowolnie wybranych przykładach, obecność sportu lub sportowej rywalizacji w literaturze i sztuce.
97. Sen jako projekcja marzeń i lęków człowieka. Omów zagadnienie, odwołując się do elementów psychoanalizy Z. Freuda i wybranych utworów literackich oraz innych tekstów kultury.
98. Kowboj bohaterem literatury i filmu. Ukaż cechy charakterystyczne westernu jako gatunku literackiego i filmowego. Odwołaj się do wybranych dzieł przedstawiających Dzikie Zachód.

JĘZYK

- 99. Język mediów i reklamy. Dokonaj analizy wybranych przykładów, omów środki językowe i określ ich funkcje. Zwróć uwagę na użyteczność sformułowań, efekt zaskoczenia, komizm.**
- 100. Sztuka retoryczna współcześnie. Odwołując się do wypowiedzi ludzi kultury i/lub polityków, omów środki językowe i określ ich funkcje.**
- 101. Omów zjawisko stylizacji biblijnej i jej funkcję w wybranych tekstach kultury. Analizując wybrane przykłady, zwróć uwagę na biblijne symbole, związki frazeologiczne, ich funkcjonowanie.**
- 102. Funkcje stylizacji biblijnych w literaturze dwóch epok. Przedstaw zagadnienie, analizując w kontekście wybranych przykładów zgromadzony materiał. Omów środki językowe (słownictwo, frazeologia, figury retoryczne itp.).**
- 103. Neologizmy artystyczne. Omów ich strukturę i funkcje w wybranych dziełach. Swoją prezentację oprzyj na analizie celowo wybranych utworów.**
- 104. Komizm językowy. Omów problem, analizując teksty literackie oraz wypowiedzi o charakterze Nieliterackim.**
- 105. Omów funkcje stylizacji środowiskowej w literaturze XX wieku, analizując celowo wybrane przykłady.**
- 106. Analizując zgromadzony materiał, ukaż funkcje przysłów w wybranych tekstach literackich różnych epok.**
- 107. Omów wpływ języka bohaterów wybranej telenoweli lub serialu TV na słownictwo Twoich rówieśników, analizując celowo dobrane przykłady.**
- 108. Na wybranych przykładach wierszy różnych epok, ukaż funkcje fonetycznych środków językowych (np. w „Lokomotywie” J. Tuwima, „Z głową na karabinie” K.K.Baczyńskiego, „Deszczu jesiennym” L. Staffa).**
- 109. Wpływ języków obcych na współczesną polszczyznę. Omów problem, analizując zgromadzony materiał (artykuły prasowe, zwłaszcza z czasopism młodzieżowych).**
- 110. Dokonaj analizy słowotwórczej, znaczeniowej i gramatycznej wybranych nazw firm działających w Twoim regionie.**
- 111. Na podstawie nagranych wywiadów z mieszkańcami swojej miejscowości omów cechy gwary wielkopolskiej.**
- 112. Funkcje stylizacji modlitewnych w literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.**
- 113. Na wybranych przykładach dokonaj prezentacji i oceny języka twórczości polskich futurystów.**